

ЛІНГВОКУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА ЛОКАЛІЗАЦІЇ АНІМАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ «МОАНА»

У тезах розглянуто лінгвокультурні особливості перекладу та локалізації анімаційного фільму «Моана». Проаналізовано типи мовленнєвих одиниць, що містять культурні реалії, неформальний сленг та поетичні вислови. Визначено стратегії адаптації, що використовуються для передання змісту, емоцій та культурного контексту в українському перекладі. Аналіз здійснено на основі фрагментів оригінального англомовного сценарію та пісень фільму «Моана».

Ключові слова: локалізація, анімація, культурна адаптація, переклад пісень, сленг, Моана.

The abstract examines the linguistic and cultural peculiarities of the translation and localization of the animated film “Moana.” It analyzes types of speech units containing cultural references, informal slang, and poetic expressions. The paper identifies strategies used to adapt content, emotions, and cultural context in the Ukrainian version. The material was based on fragments of the original English script and songs from the film “Moana.”

Key words: localization, animation, cultural adaptation, song translation, slang, Moana.

У межах дослідження виокремлено типові приклади перекладацьких рішень, застосованих під час локалізації фільму «Моана»:

- сленг: “butt dial” → «дупою набрали» (адаптація);
- культурно специфічний вигук: “chee hoo” → «Чі-хушно» (функціональний еквівалент);

- фразеологізм: “*nailed it*” → «зробив це» (фразеологічна адаптація);
- поетичний вислів: “*winds have changed*” → «вир несе мене» (транскреація);

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі анімаційних фільмів у міжкультурній комунікації. Як зазначає Горошкін [1, с. 159], в умовах глобалізації локалізація таких продуктів, як «Моана», вимагає не лише мовної точності, а й глибокого розуміння культурного контексту. Врахування культурно маркованих елементів забезпечує адекватне сприйняття змісту цільовою аудиторією.

У межах дослідження було проаналізовано фрагменти англомовного оригіналу анімаційного фільму «Моана», які містять сленгові вислови, культурні алюзії та поетичні пісенні конструкції.

За класифікацією Мізгуліної [3, с. 19], ці мовні одиниці можна умовно поділити на такі типи:

- сленг (*kinda, butt dial*);
- культурно специфічні вигуки (*chee hoo*);
- фразеологізми (*nailed it*);
- поетичні вислови (*winds have changed, tides turn me*).

Такий підхід дав змогу виявити основні перекладацькі труднощі, пов'язані з нееквівалентною лексикою, метафориною та емоційною насиченістю реплік. Як зазначає Демченко [2, с. 26], терміни на зразок “*butt dial*” — це гумористичні технічні одиниці, що не мають прямого відповідника в українській мові. У цьому випадку перекладач застосовує адаптований варіант «дупою набрали», який зберігає жартівливий тон оригіналу.

Окрему увагу, за спостереженням Karamitroglou [6, с. 300], варто приділити перекладу поетичних пісень, який є одним із найскладніших аспектів локалізації. Такий переклад вимагає одночасного збереження змісту, ритму, рими та емоційної то-

нальності. Наприклад, англійська фраза “*Winds have changed, tides turn me*” у локалізованій українській версії трансформується у «*Вир несе мене*». Це приклад транскреації — перекладацької стратегії, що дозволяє передати емоційний стан героїні, водночас зберігаючи поетичну структуру оригіналу.

Як підкреслює Chesterman [5, с. 89], ефективна локалізація анімаційного фільму потребує поєднання перекладацької, культурної та творчої компетентностей. Перекладач повинен не лише досконало володіти мовою, а й виступати культурним посередником, здатним адаптувати зміст до специфіки нової аудиторії, не втрачаючи при цьому змісту, гумору та художньої цінності оригінального твору.

Практична цінність дослідження, на думку Радецької та Калішака [4, с. 83], полягає у створенні класифікації перекладацьких рішень, застосованих під час локалізації фільму «Моана». Така класифікація може слугувати основою для подальших досліджень у сфері аудіовізуального перекладу, а також для розробки методичних підходів до підготовки фахівців з локалізації.

Список використаних джерел

1. Горошкін І. О. Перекладацька компетентність як індикатор сформованості мовної особистості майбутнього перекладача. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2018. № 3 (137). С. 158–167.
2. Демченко Н. Тенденції перекладу сучасних англомовних фільмонімів на українську мову. *Молодий вчений*. 2017. № 12.1 (52.1). С. 25–29.
3. Мізгуліна Р. В. Лінгвокультурологічна специфіка мультиплікаційного фільму. *Молодіжна наукова ліга. Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку*. 2021. Т. 2. С. 19–20.
4. Радецька С. В., Калішак Т. Т. Субтитрування як вид аудіовізуального перекладу: переваги та недоліки. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки*. 2016. Кн. 2. С. 81–84.
5. Chesterman A. *Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation Theory*. Amsterdam : John Benjamins, 1997. С. 87–116.

6. Karamitroglou F. Towards a Methodology for the Investigation of Norms in Audiovisual Translation. Amsterdam, 2000. 300 p.

Список ілюстративних джерел

1. Apple TV. Мультфільм «Моана 2» (2024). Apple TV. URL: <https://tv.apple.com/us/movie/moana-2/umc.cmc.6a0vv8bp0aa4fij9rn6fak8lt> (дата звернення: 2.05.2025).
2. UA Serial. Мультфільм «Моана 2» (2024). UA Serial. URL: <https://uaserial.me/movie-моана-2/> (дата звернення: 2.05. 2025).